

Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri ve Psikososyal Desteğin Önemi

Neslihan Lök
Ceyda Başođul
Selma Öncel

Şiddet, insan yaşamının her alanında görülebilen ve dünyada giderek artan önemli bir sorundur. Şiddet bir kişinin veya bazen bir grubun başka bir insan üzerinde güç ve kontrol kurma çabasıdır (Humphreys 2007). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 1996 yılında yayınladığı Şiddet ve Sağlık Dünya Raporu'nda şiddeti, "birinin kendisine, karşısındaki kişiye, gruba ya da topluma karşı yaralanma, ölüm, psikolojik zarar ve ya kayıpla sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel olan fiziksel güç ya da zorlama uygulaması ve ya tehdidinde bulunması" olarak tanımlamıştır (WHO 2002).

Şiddet olgusu insanlık tarihi ile birlikte ortaya çıkmış olup, birçok bireysel ve toplumsal öge ile birlikte karmaşık bir yapı ortaya koymaktadır. Bu nedenle şiddet olgusunu tanımlamak ve ortaya çıkarmak kolay olmamaktadır. Kendini çok farklı biçimlerde gösterebilen şiddet, günümüzde gerek bireysel, gerekse toplumsal boyutta sık sık karşılaşılan bir olgudur. Ülkemizde şiddetin bir terbiye biçimi olarak algılanması, bunun hem aile içinde hem de kamusal yaşamda meşru olarak görülmesi; şiddetin hem tekrarlamasına, hem de gizlenmesine yol açmaktadır (Ayan 2007).

İnsanın doğduğu andan itibaren büyümesinde, gelişmesinde ve sosyalleşmesinde kısaca bireyin toplumun bir parçası olmasında ailenin rolü kaçınılmazdır. Bir çocuğun gelişiminde ilk sosyalleştiği yer ailesi; ilk iletişim kurduğu kişiler de aile bireyleridir. Çocuğun doğduğu andan itibaren kişiliğinin ve ruhsal yapısının temellerini ailesiyle kurduğu etkileşimden çıkardığı sonuçlar oluşturmaktadır. Çocuk, anne babaya yalnızca bakım ve beslenme açısından değil, aynı zamanda ilgi ve sevgi bakımından da muhtaçtır. Çocuk sevgi dolu ve huzurlu bir aile ortamında kurduğu temellerle davranışlarını, sosyal ilişkilerini ve topluma uyumunu düzenler. Bu nedenle anne babaların çocuklarına karşı gösterdikleri tutum ve davranışlar çocuğun gelişiminde etkilidir (Ovacık, 2008). Aile, yakın ilişkilerin,

nokta da, şiddetin çoğu kez bir sorun çözme yolu olarak haber ve magazinlerde de ön plana çıkarılması, yetişkinler arasında şiddetin normal ve kabul edilebilir sayılmasıdır. Sonuçta, çocuklar şiddeti yetişkinlerden öğrenmektedir. Aile içi şiddet, çocukların sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Aile içi şiddete tanık olan veya şiddete uğrayan çocuklarda, anksiyete, depresyon, öğrenme güçlüğü, duygu ve davranış bozuklukları, sonraki yaşamlarında daha fazla şiddete maruz kalma ve kendilerinin de şiddet uygulaması, okul başarısızlığı, post-travmatik stres bozukluğu, somatik yakınmalar, anti-sosyal davranış, fobi, uyum bozuklukları ve içe kapanma gibi sorunlar görülmektedir. Destekleyici olmayan ebeveyn tepkisi çocukta sürekli olumsuz duyguların ifade edilmesine, başarısız baş etme becerilerine ve düşük sosyal becerilere yol açabilmektedir. Bu nedenle, aile içi şiddete maruz kalan çocukların multidisipliner ekip üyeleri tarafından belirlenmesi, şiddetin ortaya çıkardığı etkilerini içeren psikososyal destek sağlanması gerekmektedir. Ancak bu süreçte o olumsuz sonucun hazırlayıcısı ya da doğrudan nedeni olan şiddetin de mutlaka hatırlanması ve buna yönelik gerekenlerin yapılması da unutulmamalıdır..

KAYNAKLAR

1. Ayan S (2007) Aile içi şiddete uğrayan çocukların saldırganlık eğilimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8:206-214.
2. UNICEF (2015) Riskler ve Çocuk Koruma. <http://unicef.org.tr/sayfa.aspx?id=22&mid=65&d=1&dil=tr> (accessed at 9.19.2015).
3. Çaylı E, Rahte D (2010) Aile içi şiddet ve medya: gündüz kuşağı televizyonunda, şiddetin görünürlüğü ve yeniden üretimi. *İletişim Kuramı ve Araştırma Dergisi*, 30:78-83.
4. Duman Çetinkaya Z, Özdağ Ş, Özcan A (2003) Aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkisi konusunda hemşire öğrencilerin görüşleri. *Atatürk Üniversitesi. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 6(2):50-56.
5. Eriksson M, Näsman E (2012) Interviews with children exposed to violence. *Child Soc*, 26:63-73.
6. Ford-Gilboe M, Varcoe C, Wuest J, Gray-Merritt M (2011) Intimate partner violence and nursing practice. In *Family Violence and Nursing Practice* (Eds J Humphreys, JC Campbell): 115-154. New York, Springer Publishing Company.
7. Resmi Gazete (2010) Hemşirelik Yönetmeliği, 8 Mart 2010. Ankara, T.C. Başbakanlık.
8. Humphreys CA (2007) Health inequalities perspective on violence against women. *Health Soc Care Community*, 15:120-127.
9. Humphreys JC, Campbell A (2011) *Family Violence and Nursing Practice*, 2nd Edition. New York, Springer Publishing Company.
10. Kardam F, Yüksel İ (2010) Kadına yönelik aile içi şiddet algısı: niteliksel araştırma sonuçları. In *Türkiye'de Kadın Yönelik Aile İçi Şiddet* (Eds S Üner, F Kardam):103-165. Ankara, T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
11. Kaymak Özmen S (2004) Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2):27-39.

Kaynaklar

12. Kırbaç, Ş, Taşmektepligil Y, Üstün A (2007) Ortaöğretimde gençleri şiddete yönelten nedenler ve şiddeti engellemede spor aktivitelerinin rolünün incelenmesi Amasya ili örneği. *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5:177-185.
13. Masuda Y (2011) Problems on legal policies regarding the prevention of child abuse, elder abuse, spousal violence and ill-treatment of persons with disabilities in Japan. *Rev Leg Polit Sci*, 47:171-186.
14. Moylan CA, Herrenkohl TI, Sousa C, Tajima EA, Herrenkohl RC, Russo MJ (2010) The effects of child abuse and exposure to domestic violence on adolescent internalizing and externalizing behavior problems. *J Fam Violence*, 25:53-63.
15. Ovacık AC (2008) Aile içi şiddetin erkek çocuğun şiddet içeren suç işleme davranışına etkisi (Yüksek lisans tezi). İstanbul, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü.
16. Page ZA, İnce M (2008) Aile içi şiddet konusunda bir derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(22):81-94.
17. Patel MN, Bhaju J, Thompson MP, Kaslow NJ (2012) Life stress as mediator of the childhood maltreatment-intimate partner violence link in low-income, African American women. *J Fam Violence*, 27:1-10.
18. Phillips D (2012) Troubled children: violence and illicit sexual behaviour in Trinidad schools, *Caribbean Dialogue*, 13:37-66.
19. Polat O (2001) Çocuk ve Şiddet. İstanbul, Der Yayınları.
20. SHÇEK (Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu) (2010) Türkiye'de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması Özet Raporu. Ankara, Avrupa Birliği.
21. Skinner D, Tsheko N, Mtero-Munyati S, Segwabe M, Chibatamoto P, Mfecane S et al. (2006) Towards a definition of orphaned and vulnerable children. *AIDS Behav*, 10:619-626.
22. Sokullu F (2003) Kriminoloji ve viktimoloji bağlamında aile içi şiddete genel bir bakış. In *Türkiye'de Aile İçi Şiddet* (Eds FS Akıncı, K İçel, Y Ünver):79-82. İstanbul, Beta Basım Yayım.
23. Tezcan S, Yavuz S, Tunçkanat H (2010) Kadına yönelik aile içi şiddet ve sağlık sonuçları. In *Türkiye'de Kadın Yönelik Aile İçi Şiddet* (Eds S Üner, F Kardam):8-11. Ankara, T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
24. Tol WA, Reis R, Susanty D, de Jong JT (2010) Communal violence and child psychosocial well-being: qualitative findings from Poso, Indonesia. *Transcult Psychiatry*, 47:112-135.
25. Vahip I, Doğanavşargil Ö (2006) Aile içi fiziksel şiddet ve kadın hastalarımız. *Türk Psikiyatri Derg*, 17:107-114.
26. WHO (2002) World Report on Violence and Health, Summary. Geneva, World Health Organization.
27. Yenibaş R, Şirin A (2007) Ailede Çocuğun İstismarı ve Umutsuzluk. Ankara, Nobel Yayıncılık.
28. Yücel M (1993) Ailede şiddet çocuk suçluluğu ve çocuk yargılaması. Çocuk İstismarının ve İhmalinin Önlenmesi Birinci Balkanlar, Kafkasya ve Ortadoğu Konferansı Ankara, 19-21 Nisan 1993 Poster Bildiri.531.